

NOVICE.

Nadomestilo za slovenske
liste med stavko.

Štev. 4.

V Ljubljani, dne 29. oktobra 1919.

Leto I.

Po domovini.

Regent na potovanju. Nj. Visočanstvo prestolonaslednik regent Aleksander je te dni potoval v Niš in od tam v Skoplje. Takoj po prihodu je posetil ondotno garnizijo. Iz Skoplja je krenil v Tetovo ter obiskal vse vojaške ustanove. Nato se je peljal v Prizren in Djakovo. Povsodi ga je prebivalstvo brez razlike vere navdušeno sprejelo. Po njegovi izrecni želji je izostal vsak oficialni sprejem.

Škofovska posvetovanja. V Beogradu se mude zagrebški nadškof dr. Bauer, ljubljanski škof dr. Jeglič in unijatski škof Nyaradi. Kakor meni »Politika« se posvetujejo školje o predavanju veronauka na srednjih šolah in o akciji za zaščito cerkvenega imetja in za pravilno reševanje agrarnega vprašanja.

Zakonski načrti za parlament. Vlada je izdelala tebe zakonske načrte, ki jih predloži narodnemu predstavništvu v bodočem zasedanju. Zakonski načrt o moratoriju, o vojni odškodnini, o vojnih bogataših, o davku na bogate dedščine in o valutnem vprašanju. Zakonski načrt volilnega reda za konstituante se predloži parlamentu, čim se doseže sporazum z vsemi strankami.

Ministrski svet. Dne 24. t. m. se je vršil ministrski svet, ki je med drugim sklenil: 1. da se odpošlje v Ameriko komisijo, ki naj reši razna finančna in druga vprašanja, 2. da se pooblasti prometni minister, da razpravlja o delavskih dnevnicah, 3. da se pospešijo upravni posli pri prometu ter se razširi kompetenca načelnikov posameznih oddelkov, 4. da se dovoli kredit za popravo prometnih objektov, tako da ne bo treba več zavlačujočih formalnosti pri prometu, 5. glede uporabe kredita za zaščito delavcev je bil odobren predlog ministra za socialno politiko, 6. za pomoč brezposelnim delavcem se je odobril kredit 300.000 dinarjev, 7. za oskrbo prostovoljcev se je določil kredit 300.000 dinarjev, 8. za nabavo drv za mesta in kraje, kjer primanjkuje kuriva je bil določen kredit 500.000 kron, 9. sprejet je bil predlog justičnega ministra glede uvedbe najvišje sodne instance za Slovenijo, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino, 10. za popravilo zgradb v porušeni mestih Beogradu, Smederevu, Šabcu, Loznici in Bitolju je bil dovoljen poseben kredit. — »Politika« piše, da se je razpravljalo na tej seji tudi o rešitvi valutnega vprašanja. Dočim menijo nekateri ministri, da naj se zamenja en državni dinar za dve kroni, so drugi mnenja, da naj se pritegnejo k rešitvi valutnega vprašanja predvsem bogataši. Končno je bil izvoljen odbor, ki naj bi izdelal predlog o ureditvi valutnega vprašanja. V

ta odbor so bili izvoljeni ministri dr. Voja Velkovič, Milorad Draškovič in Vitomir Korač.

Rekonstrukcija kabineta. V belgraj-Otvoritvi so prisostvovali podpredsednik iz ministrstva izstopila Vojeslav Vulovič iz zdravstvenih oziror, minister za prosveto Pavle Marinkovič pa zato, ker se želi zopet povrniti v diplomatsko službo. Zatrjuje se, da bosta stopila mesto omenjenih dveh v ministrstvo dr. Dušan Vasiljevič, bivši podpredsednik srpske narodne organizacije v Bosni in Vojslav Marinkovič.

Univerzitetni svet univerze kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani je na svoji seji dne 24. oktobra 1919 soglasno sklenil, da se priznata obadva prva tečaja tehniško-visokošolskih tečajev v Ljubljani ter na njih polcenji kolokviji za »vskovredne prvima dvema semestroma in korelatnim kolokvijem iz študijev na tehniški fakulteti univerze kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, in to: 1. z ozirom na predzgodovino tehniško-visokošolskih tečajev v Ljubljani in 2. na podlagi člena 39. zakona o univerzi, člena 48. točka 10. obče uredbe univerze in člena 12. uredbe tehniške fakultete. V Ljubljani, dne 25. oktobra 1919. Univerzitetni svet.

Nova pošiljatev ameriških Slovencev. Kakor poročajo iz Newyorka, se pripravlja v Clevelandu druga pošiljatev blaga in hrane s strani ameriških Slovencev za domovino. Na čelu dotičnega odbora so gospodje Louis Pirc, Franc Hudovernik in Anton Grdina. Za prevoz dotičnih daril iz Newyorka v Trst je ameriška vlada zopet obljubila brezplačno dati na razpolago poseben parnik. Iz Trsta se pošljejo darila v Ljubljano v svrhu razdelitve v smislu darovateljev. Ker se dotični parnik odpelje iz Newyorka okrog 15. novembra, je upati, da bodo darila že o Božiču v rokah prejemnikov.

»Ilirija« premagala Anglože. Pri nedeljski nogometni tekmi v Borovljah med klubom »Ilirija« in moštvo angleške misije v Celovcu je zmagala »Ilirija«. Uspeh je bil 11:1.

Poziv poslanca dr. Poščiča. Narodni poslanec dr. Ivan Poščič objavlja v »Politiki« tale poziv: Z raznih strani se dvigajo obtožbe proti korupciji, ki je baje zavladala v javni upravi. Dolžnost vsakega poštenega državljana je, da z vsemi silami deluje na to, da se vsaka taka korupcija onemogoči. Zato je potrebno, da vsi vrše kontrolo. Podpisani prosi vsakogar, ki bi izvedel za kakršnikoli slučaj korupcije v javni upravi, da mu ga takoj sporoči, a on zastavlja svojo pošteno besedo, da bo vsak slučaj dokazane korupcije v javni upravi

sporočil pristojni oblasti in da ne bo preje miroval, dokler ne bodo kaznovani krivci. Anonimnih tožb ne bo jemal v pretres. Ime tožitelja bo ostalo tajno. Dr. Ivan Poščič.

Razstava vojnih slikarjev. V nedeljo je bila otvorena razstava vojnih slikarjev. Razstavo je otvoril zastopnik načelnika štaba vrhovne komande, general Pečič. skih političnih krogih se zatrjuje, da bosta vlade Biankini, minister za bogočastje Alaupovič, načelnik umetniškega oddelka Nušič in veliko število književnikov, višjih častnikov in invalidov. Razstavili so slikarji Milovanovič, Nilčević, Milosavljevič, Golubovič in Nastasijević. Občinstvo se za razstavo, ki bo trajala mesec dni, zelo zanima.

Uvedba razredne loterije. Ministrstvo za obnovo je odoborilo načrt za razredno loterijo. Srečke bodo razdeljene na dva oddelka in pet razredov. Število srečk bo znašalo 100.000. Razredna loterija prične delovati meseca maja 1920.

Število orožništva se poviša. Da bi se čim najpreje preprečilo vse tatvine po železnicah je ministrski svet sklenil, da se poviša število orožnikov za nadaljnih dva tisoč oseb.

Vlada ugodni železničarskim zahtevam. Vlada je sklenila, da se ugodni upravičenim zahtevam železničarjev. Železniški minister Draškovič je dobil pooblastilo, da uredi to vprašanje. Zaradi tega je minister odgodil svoje inšpekcijsko potovanje po državi.

Odredbe proti stanovanjski bedi v Zagrebu. Minister notranjih del Svetozar Pribičević je imel z banom dr. Palečkom in podbanom dr. Tomljenovičem konferenco, v kateri so razpravljali o obupnih stanovanjskih razmerah in o vseh drugih neprilikah, nastalih po veriženju, pri čemur igrajo glavno vlogo tujci. Vsi tujci bodo morali zapustiti Zagreb, izmed naših državljanov pa se bodo izgnali tisti, ki se bavijo z nemoralno trgovino. Obenem se izvede rekvizicija lokalov, ki služijo lahki zabavi, to so kinematografi in druga slična zabavališča.

Jugoslovanska pomorska misija na Francoskem. V Toulon je dospela jugoslovanska pomorska misija, ki jo vodi komandant Pečič. Misija ima nalog proučevati pomorsko upravno službo. Pregledala je arzenal in poslovanje intendance ter bo obiskala tudi druga francoska vojna pristanišča.

V Maribor se je preselil specialist dr. Benjamin Ipavic, bivši asistent in operater ljubljanske in Dunajske ženske in porodniške klinike. Ordinira v Mariboru, Gosposka ulica 46.

Naše čete okupirajo Strumico in Caribrod. Naše čete so pričele z okupacijo onih krajev ob Strumici, ki jih je prisodila mi-

rovna konferenca naši kraljevini. V nekaj dneh se prične okupacija onih krajev pri Caribrodu in zapadno od Widina, ki pripadajo po mirovni pogodbi z Bolgarijo naši državi. Prebivalstvo sprejema naše vojaštvo prav prijazno.

Reško vprašanje.

Predsednik Wilson odklonil Tittonijev predlog glede Reke. »Echaire« javlja, da je predsednik Wilson odklonil Tittonijev predlog glede rešitve reškega vprašanja. Kakor znano, je Tittoni predlagal, naj bi se z Reko ustanovila posebna vmesna država med Jugoslavijo in Italijo.

Vestj z Reke. Občinske volitve na Reki so odgodene, ker se Italijani boje, da bi doživeli pri volitvah poraz. — Na Reki se opaža med narodom velika nezadovoljnost. Spor med Zanellom in D' Annunzijem se je razširil tudi v ljudske mase. — Dr. Vio je odklonil kandidaturo za volitve v parlament in se umakne iz političnega življenja.

Rusi a.

Borbe proti boljševikom. Poročila z ruske fronte zatrjujejo, da je napad generala Judjeniča na Petrograd zopet pričel. Operacije severozapadne ruske armade se niso vršile zadnje dni radi tega, ker je general Judjenič čakal na prihod težkih topov. — Iz Sebastopola poročajo: V zadnjih bojih pri Woronešu so Djenikove čete ujele 23.000 boljševikov in jim odvzele 34 topov in nekaj oklopnih vlakov. Tiskovni urad v Restovu ob Donu javlja, da so se Djenikove čete meseca septembra približale Moskvi za 180 vrst.

Trockeja generalni štab ujet. Kakor poročajo listi, je bil ujet v Carskem Selu Trockeja generalni štab. Trockij sam pa se je rešil na ta način, da je jadrno pobjegnil v avtomobilu.

Italija.

Političen prevrat v Italiji. »Brooklyn« priobčuje situacijsko poročilo svojega rimskega dopisnika, ki se začneja s prorokovanjem popolnega političnega prevrata v Italiji. V novi parlament bi se utegnili vrniti komaj petina sedanjih poslancev. Sedaj se bore v Italiji tri glavne stranke za prvenstvo. Prva se zavzema za agrarno reformo, druga, ki hodi za D' Annunzijem, hoče ojačiti vojaško moč Italije in ji pridobiti kar največ zemlje, tretja, socialistična, pa hoče izvesti temeljito reformo delavskega vprašanja. Pričakujejo, da se prva, takozvana »najemniška« stranka združi s socialistično življi do večine. Sodijo, da niti Tittoni, niti Crispi, niti Orlando, niti Sonnino, niti kateri drugi, čigar ime spominja na mirovno konferenco, ne bo nanovo izvoljen. (LDU).

Kmetjski upori v Italiji. Kmetjski upori trajajo dalje. V okolici Piacenze in Modene so bili vandalski izgredi. Uporniki so posekali trte in zažgali hiše. Kmetjska zveza se je obvezala, da njeni pristaši ne bodo več sejali in da bodo živino pustili brez nadzorstva.

Samouprava za nemško Tirolsko. Nemška deputacija iz južne Tirolske, ki pri-

pade Italiji, je dobila od italijanske vlade zagotovilo, da bo nemška južna Tirolska dobila obsežno samoupravo, in da se bo službeno imenovala Tirolska. »Merane Zeitung« javlja, da je večji del železniških postaj in krajev v nemški južni Tirolski dobil zopet nemška imena. Izvzeto je le 24 postajnih imen, glede katerih je italijansko vrhovno zapovedništvo še vedno na stališču, da je dvojezičnost utemeljena.

Avstrijska republika.

Oddaja premoženja v Avstriji. V avstrijski narodni skupščini je razvil državni tajnik za finance svoj finančni ekspeze. V svojem govoru je napovedal stroge odredbe proti špekulantom in tihotapcem, ter izjavil, da hoče potom sporazuma z drugimi nasledstvenimi državami olajšati finančni položaj Avstriji. Da se uredi državne finance je predvsem potrebna oddaja premoženja. To oddajo premoženja si dr. Reisch zamišlja po nemškem vzorcu kot davek, ki se naj stopnjeva plačuje 30 let. Proti onim, ki bi se hoteli odtegniti obdavčenju, se bo postopalo z največjo strogostjo. Dohodki iz premoženjske oddaje bodo znašali okrog 8 do 10 milijard kron. Pri oddaji premoženja bi se sprejemalo tudi vojno posojilo; v gotovih slučajih bi se moglo plačati dve tretjini oddaje v vojnem posojilu. Za to olajšavo prihajajo v poštev zlasti oni imetelji vojnega posojila, ki hočejo plačati oddajo premoženja na enkrat. Vojno posojilo bi se sprejemalo z kurzom 75%. Končno je finančni minister izjavil, da nikakor ne misli na državni bankrot in da se bo protivil vsakršni nasilni in enostranski ureditvi denarništva.

Američani bodo nadzorovali dunajsko prehrano. Američani bodo prevzeli na Dunaju ne samo mestne vojne kuhinje, marveč tudi vse kuhinje v dunajskih zavodih. Nova ameriška organizacija bo strogo nadzorovala vso dunajsko prehrano in bo to prehrano, ako bo potreba popolnoma na novo in po že gotovem načrtu organizirala.

Bivši nadvojvode Franc Salvator, Hubert Salvator, Josip Ferdinand, potem bivše nadvojvodinje Margareta, Agneza in Germana, naposled bivša velika kneginja Alice Foscanska so se z ozirom na zakon z dne 3. aprila 1919 glede izгона in prevzetja premoženja hiše habsburške odpovedali članstvu te hiše in vsem iz tega izvirajočim pravicam in so se priznali kot zvesti državljani republike.

Mirovni posvet.

Okupacija Tracije po Grkih. Grški glavni stan objavlja: 9. grška divizija je v smislu mirovne pogodbe zasedla mesto Ksanti in okolico. Bolgari se umikajo. Ozemlje, ki ga ostavijo Bolgari, okupirajo zavezniške čete pod poveljstvom generala Charpya.

Romunska proti zaveznikom. Romuni še niso izpraznili Budimpešte. Romunska vlada se je namreč postavila na stališče, da mirovna konferenca v Parizu ne more odločevati o miru med Romunijo in Madjarsko, češ, da je vojna, ki jo je pričel Bela Kun proti Romunski in katere posledica je bila okupacija Budimpešte, posebna mad-

jarsko-romunska vojna, ki ne spada več v poglavje svetovne vojne. Romuni so izvedli borbo proti Madjarom brez vsakega zaveznika, zato jim pristojna izključno pravica, da sklenejo mir z Madjari, ne da bi bila mirovna konferenca upravičena se umešavati. Zavezniki tega romunskega stališča nečeje priznati. Romunska vlada pa za sedaj še noče odnehati. Vodilno vlogo v tem vprašanju igra romunski prestolonaslednik, ki zastopa načrt, da združi Romunijo z Madjarsko. Za slučaj, da bi se Madjari pridružili Romuniji obljublja romunski prestolonaslednik Madjarom, da se bo madjarska vzpostavila v njenih prvotnih mejah.

Plebiscit v Zgornji Šleziji. Poljska vlada je v Zgornji Šleziji izdala razglas, da se bo vršilo ljudsko glasovanje v Zgornji Šleziji meseca junija 1920.

Tožba proti 600 nemškim oficirjem. »Liberte« poroča, da je že izgotovljena lista onih nemških častnikov, ki so obdolženi, da so v Franciji in Belgiji izvršili zločine, ki jih preganja kazenko pravo. Na listi je okrog 600 imen z vsemi podrobnostmi in izpovedbami svedokov. Med obdolženci se nahaja tudi princ Ruprecht Bavarski. Sodišče bo določilo, kda; se ima ta dokument vročiti Nemčiji.

Razna poročila.

Papež priznal Čehoslovaško. Papežev nuncij je pisal ministertvu za zunanje stvari pismo, v katerem naznanja, da mu je papež naročil, da v njegovem imenu oficijelno prizna čehoslovaško republiko za suvereno in neodvisno državo. Zastopnikom papeževе stolice pri češkoslovaški republici je imenovan monsignore Mizzaro.

Wilson. Kakor poroča »Daily Mail« iz Washingtona, je predsednik Wilson okrevaj že toliko, da ne bodo poslej izdajali nobenih zdravstvenih poročil več. Pričel je tudi zopet delati.

Stavke v Ameriki. Kakor poročajo vesti iz Washingtona, računajo, da bo 1. novembra stavkalo nad milijon delavcev, med njimi pol milijona rudarjev. Večji del stavkujočih sestoji iz železničarjev in jeklarjev.

Proces Caillaux. Dne 23. oktobra se je pričel proces proti Callauxu pred državnim sodnim dvorom. Obtožnica ga dolži, da je tekom prvih štirih let vojne škodoval Franciji v inozemstvu ter ogrožal varnost države. Z raznimi spletkami je v sporazumu s sovražnikom podpiral sovražne napade, katerih cilj je bil Pariz. Vrhovni državni tajnik je začetkom obravnave zahteval tritedenski rok, da se povahijo priče. Obtoženec pa je dodal tole izjavo: »Imam reči samo eno besedo: Sodite me, pripravljen sem se zaogovarjati. Pripravljen sem bil včeraj in sem pripravljen tudi danes. Moja vest se obrača s studom od obtožnice. Mirno in brez razburjenosti, pa tudi brez strahu se obračam do dežele kot najvišjega sodnika za obtoženca proti obtožnici pa tudi proti vsem onim, ki jo zastopajo.« Zagovornik je zahteval, da se da obtožencu prostost. Sodni dvor je to zahtevo v tajni seji odklonil.

Izdajatelj: Konzorcij slovenskih dnevnikov.
Tiska tiskarna M. Hrovatin.
Odgovorni urednik Ivan Kovačič.